

Talanın Karşısında YAŞAM!

Eko-Akademi

Ekolojik Adalet ve Direniş:
Kürdistan ve Türkiye’de
Demokratik Ekoloji Mücadelesi

Reyhan Hacıoğlu

Dağlarımız Çiçek Açsın!

Beste Argat

“Hoş Geldiniz”

Ruşen Seydaoğlu

Kadınlar İçin de
Demokratik Cumhuriyet

Gülizar İpek

İnsanlığın Sırtındaki Hançer

İÇİNDEKİLER

1 Ekolojik Adalet ve Direniş: Kürdistan ve Türkiye’de
Demokratik Ekoloji Mücadelesi
Eko-Akademi

4 Dağlarımız Çiçek Açsın!
Reyhan Hacıoğlu

8 “Hoş Geldiniz”
Beste Argat

12 Kadınlar İçin de Demokratik Cumhuriyet
Ruşen Seydaoğlu

16 İnsanlığın Sırtındaki Hançer
Gülizar İpek

Ekolojik Adalet ve Direniş: Kürdistan ve Türkiye’de Demokratik Ekoloji Mücadelesi

Eko-Akademi-7 Haziran 2026

Mezopotamya Ekoloji Hareketi, bu paradigmayı pratikte uygulayarak yerel meclisler, ekoloji akademileri, komunal ekonomi modelleri ve kadın ekoloji komünleri geliştirmiştir. Hareket, doğayı “varlık” olarak görür; onu sömürülebilir “kaynak” olmaktan çıkarıp yaşayan, hak sahibi bir ortak varlık olarak ele alır

Kapitalist modernite ve ulus-devlet paradigması, doğayı metalaştırarak ekolojik krizi derinleştirmektedir. Kürdistan coğrafyası, bu krizin hem küresel iklim değişikliği hem de yerel sömürgeci politikalarla kesiştiği kritik bir bölgedir. Mezopotamya Ekoloji Hareketi (MEH) gibi oluşumlar, ekolojik mücadelenin yalnızca çevre koruması değil, aynı zamanda anti-kapitalist, anti-patriyarkal ve dekolonyal bir mücadele olduğunu vurgulamaktadır.

Kürdistan ekoloji hareketinin temel referansı, Abdullah Öcalan’ın geliştirdiği demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü paradigmadır. Bu paradigma, Murray Bookchin’in toplumsal ekoloji teorisinden önemli ölçüde etkilenmiştir. Öcalan, ekolojik krizi hiyerarşik ve devletçi toplumsal yapıların doğal bir sonucu olarak tanımlar. Toplumsal ekolojiye göre doğayla uyumsuz toplumsal ilişkiler —cinsiyetçilik, sınıf sömürüsü, etnik tahakküm— ekolojik yıkımı üretir. Ekoloji, “Jin, Jiyan, Azadî” (Kadın, Yaşam, Özgürlük) felsefesiyle bütünleşir. Kadın özgürleşmesi ile doğanın özgürleşmesi arasında organik bir bağ kurulur. Böylece ekoloji, salt teknik bir sorun olmaktan çıkıp toplumsal dönüşümün merkezine

yerleşir: Hiyerarşisiz, demokratik ve komünal bir toplum inşası, ekolojik dengeyi de mümkün kılar.

Mezopotamya Ekoloji Hareketi, bu paradigmayı pratikte uygulayarak yerel meclisler, ekoloji akademileri, komünal ekonomi modelleri ve kadın ekoloji komünleri geliştirmiştir. Hareket, doğayı “varlık” olarak görür; onu sömürülebilir “kaynak” olmaktan çıkarıp yaşayan, hak sahibi bir ortak varlık olarak ele alır.

Kürdistan Coğrafyasındaki Ekokırım ve Tahribatlar

Kürdistan ve Türkiye’de ekolojik tahribat sistematik, çok boyutlu ve güvenlik politikalarıyla iç içedir:

- Barajlar ve Hidroelektrik Projeleri: GAP Projesi ve Ilısu Barajı, Dicle Vadisi’ni ve Hasankeyf gibi tarihsel-ekolojik mirası yok etmiştir. Binlerce hektar tarım arazisi sular altında kalmış, biyolojik çeşitlilik büyük ölçüde azalmış, zorla göç ve kültürel erozyon yaşanmıştır. Bu projeler, suyun silahlaştırılması ve coğrafyanın kontrol altına alınması aracı haline gelmiştir.
- Madencilik ve Enerji Projeleri: Siyanürlü altın madenciliği, kömür ocakları, JES’ler (jeotermal elektrik santralleri) ve taş kömürü santralleri toprak ve su varlıklarını kirletmekte, yerel toplulukların geçim kaynaklarını yok etmektedir. Özellikle Ağrı, Balıkesir, Denizli, Siirt, Şırnak ve Dersim bölgelerinde JES’ler ve maden ruhsatları orman alanlarını, tarım topraklarını ve yeraltı sularını tehdit etmekte, zehirli gaz salınımı ve termal kirlilikle ekosistemi tahrip etmektedir.
- Orman Tahribatı ve Askeri Operasyonlar: Şırnak (Cudi, Gabar, Besta), Dersim, Hakkâri ve diğer bölgelerde güvenlikçi politikalarla bağlantılı sistematik ağaç kesimleri, orman yangınları ve kimyasal mücadeleler yaşanmaktadır. Bu süreçler “eko-kırım” (ecocide) olarak nitelendirilmekte; binlerce hektar orman yok olurken biyolojik çeşitlilik ve geleneksel koçer yaşamı kalıcı zarar görmektedir.
- Su ve Toprak Krizi: İklim değişikliği, aşırı sulama, tuzlanma ve endüstriyel kirlilik tarımsal üretimi tehdit etmekte, toprağın verimliliğini düşürmektedir. Bu krizler, Kürdistan’da ayrımcı güvenlik politikaları nedeniyle daha şiddetli yaşanmakta ve yerel toplulukları göçe zorlamaktadır.

Bu tahribatlar, Türkiye’nin genel rant odaklı kalkınma modeliyle yakından bağlantılıdır; ancak Kürdistan’da sömürgeci yaklaşımlar yıkımın şiddetini ve sistematik niteliğini artırmaktadır.

Çözüm Önerileri: Yerel Özyönetim Direniş ve Ekolojik İnşa

Ekoloji hareketi, eleştirel analizle sınırlı kalmayıp somut alternatifler üretmektedir:

1. Demokratik Ekoloji Meclisleri: Köy, mahalle ve il düzeyinde tabandan örgütlenen meclisler aracılığıyla karar alma süreçlerinin demokratikleştirilmesi. Topluluklar, kendi ekolojik ihtiyaçlarını ve projelerini doğrudan belirlemektedir.
2. Agroekoloji ve Yeniden Ormanlaştırma: Yerel tohum bankaları, permakültür ve organik tarım pratiklerinin yaygınlaştırılması. Kitlesele fidan dikim kampanyaları, özellikle yangın ve kesim sonrası bölgelerde doğanın onarılmasına katkı sunmaktadır.
3. Kadın Öncülüğünde Ekolojik Mücadele: Jinwar gibi ekofeminist ekolojik köyler çoğaltılmakta, kadın ekoloji ağları güçlendirilmektedir. Kadınlar hem doğa savunucusu hem de yeni yaşam modelinin öncüleri olarak konumlanmaktadır.
4. Hukuki ve Toplumsal Direniş: Büyük ölçekli projelere karşı dava süreçleri, sivil itaatsizlik eylemleri, barışçıl protestolar ve uluslararası dayanışma ağları kurulmaktadır. Yerel topluluklar, “toprağımızı, suyumuzu, ormanımızı savunuyoruz” sloganıyla birleşik bir cephe oluşturmaktadır.
5. Komünal Ekonomi ve Enerji Demokrasisi: Yenilenebilir, yerelleşmiş enerji modelleri ile su ve toprak varlıklarının ortak yönetimi sağlanmaktadır. Komünal bahçeler, kooperatifler ve enerji komünleri bu alanda somut örneklerdir.
6. Eğitim ve Bilinçlendirme: Ekoloji akademileri ve topluluk temelli eğitim programlarıyla yeni nesillerin ekolojik ve toplumsal farkındalığı artırılmaktadır.

Sonuç olarak; Kürdistan ve Türkiye’deki ekolojik kriz, kapitalist-modernite ve devletçi tahakkümün yapısal bir ürünüdür. Bu krize karşı geliştirilen demokratik ekoloji mücadelesi, yalnızca doğayı korumakla kalmayıp özgür, adil ve ekolojik bir toplum inşasını hedeflemektedir. Mezopotamya Ekoloji Hareketi’nin pratiği, teorik paradigmanın yaşanabilir alternatifler üretebileceğini göstermektedir. Gelecek çalışmaların bu hareketin somut kazanımlarını ve karşılaştığı engelleri daha derinlemesine incelemesi gerekmektedir.

Dağlarımız Çiçek Açsın!

Reyhan Hacıoğlu-7 Haziran 2026

Bir yanıyla amaçları tam olarak bu tarihe dair bir hafızasızlık yaratmak olan bu projelere karşı direnmek o yüzden çok önemli. Şu haliyle dahi neredeyse el değmedik çok az alan kalmışken, daha fazlasına hayır demek sadece Gimgim ve Kanîreş halkının değil, herkesin görevi

Mitingin en önünde yürüyor, üstünde renkli çizgili bir gömlek, elinde takmayı bir türlü beceremediği kol çantası. Muhabir yanına yaklaşıyor ve soruyor; “En büyük hayalin nedir heval?” hiçbir baskının soldurmadığı gülen gözleriyle baktığı genç kadına; “Kürdistan’ın bütün dağları taşları çiçek açsın isterdim, ne isteyebilirim ki başka” diyor...

Yıllarca o dağlarda, taşlarda dolaşmıştı. Henüz hiç kimse uyanmadan uyanır, güneş doğmadan bütün patikaları dolandır ve öyle gelirdi arkadaşlarının yanına. O çok sevdiği ülkesinde ayak basmadığı yer neredeyse kalmamıştı. O yüzden kızıl saçlı o kadının tek hayali, uzakta da olsa ömrünü verdiği ülkesinin dağlarının ve taşlarının çiçek açtığını görmektir.

İşte o dağlar ve taşlar uzun bir süredir delik deşik ediliyor. Bitki örtüsü yok ediliyor, suları kirleniyor, havası ve toprakları zehirleniyor. Değil çiçek açmak çiçeklerinin birbir solduğu bir coğrafyaya dönüştürülüyor ülkesi.

Son yıllarda Türkiye’de neredeyse el değmedik alan kalmazken, şimdi sıra Kürdistan’da. Çatışmasızlık süreçlerini fırsat bilen iktidar aklı 2013-15 yılları arasında her yere kalekol ve karakol yaparken, son yüz yılda çözüme en yakın süreç olarak adlandırılan

“Demokratik Toplum ve Barış” sürecinde ise bu sefer sermayeye uzun vadeli bir yatırım alanı açıyor.

Öyle ya, ola ki devlet yüz yıllık inkar ve asimilasyondan sonra barışır da o dağlarda kavga edecek kimse kalmazsa, bu toprakları öylesine bırakıp gidemezdi (!). İşte tam da o yüzden ulusal ve uluslararası şirketler şimdilerde Kürdistan topraklarında cirit atıyor. Ulusal şirketler daha kısa vadede daha sömürü odaklı yaklaşıp alacağını alma peşinde iken, uluslararası şirketler on yılları aşan kiralama hakları ile bir daha çıkmayacakları yerleşik bir düzen kurma peşinde.

Kürdistan’da neredeyse her kent başka bir ülkenin topraklarına dönüşmüş durumda(!). Amed ve çevresini Amerikan şirketleri gözüne kestirirken, Dêrsim’i Kanadalılar, Kürdistan’ın geneli için de yine bu iki ülkenin yanı sıra Avustralyalı şirketler ön plana çıkıyor. Kısa sürede çekip gideceğe benzemeyen bu yerli ve yabancı sermayenin zararı ise korkunç. Tarihsel, sosyal, kültürel ve doğal yaşamın hedef alındığı bu sahalarda sadece son üç yılda 250 bin futbol sahası genişliğinden fazla alan ruhsatlandırılıp satılmış durumda. Böylece 90’lı yıllarda “güvenlik” adı altında topraklarından edilen insanlar şimdilerde ise “süreç” fırsatçılığı ile tamamen mülksüzleştiriliyor.

Elbette bu durum sadece Kürdistan özelinde değil Türkiye’nin hemen her kenti için de aynı talan ve yağma zihniyeti devrede. Onlarca hektarlık verimli topraklar şirketlere peşkeş çekilmiş durumda.

O projeler kapsamında Aydın, Denizli ve Manisa’da Jeotermal Enerji Santralleri (JES) adı altında verimli alanlar yok edilirken, Kürdistan’da ilk JES projesi olacak alan için Mûş’un Gimgim (Varto) ve Çewlîk’in (Bingöl) Kanîreş (Karlıova) ilçelerine bağlı köyler hedef alındı.

Gimgim’de köylüler günlerdir kurdukları çadırlarda toprakları için nöbet tutuyor. Halaylar çekiyor, türküler söylüyor yıllardır bedel verdikleri toprakların bu kez de şirketler tarafından işgal edilmesini istemiyorlar. Kendilerine miras kalan bu toprakların çocuklarına kalmasını istiyorlar. Her köyde bir ziyaret, her alanda bir anıları var ve hatta ülkeleri için canlarını veren çocuklarının mezarları...

Üstelik kurdukları o çadırlarda sadece nöbet tutmuyorlar, bilgilendirme atölyeleri de yapıyorlar. Hukuktan, yapılacak projelerin zararlarına kadar. Yine bu çadırlara aradan geçen bir ayda şehir dışında da çok sayıda ziyaretçi geldi.

Türkiye’de örneklerine sıkça rastladığımız yaşam alanları için yağma ve talana karşı direniş kültürünün Kürdistan’daki en güzel örneklerinden birine dönüştü bu çadır nöbeti. Daha önce Kürdistan doğasına yönelik işgal ve sömürü projelerine karşı eylem, etkinlik, yürüyüş ve açıklamalar olsa da bu çadır eylemi uzun süreli en önemli eylemlerden biri olacak gibi. Bu açıdan yol gösterici bir yönü de var.

Çadırın bir de Diren adında sevimli küçük bir yavru köpeği var. Diren de yaşam alanı için nöbetteki yerini almış durumda. Köylüler kararlı ve bilgili. Her bağlandıkları yayında tek tek anlatıyorlar projenin doğalarına vereceği zararları.

Kısa bir süre önce Çewlik’te yerel bir gazetenin “İtirazlar bilgisizlikten” sözlerine karşı bu insanların direnişi, doğa ile kurdukları bağ ve üstüne edindikleri bilgiler insana başka bir dünya mümkün dedirtiyor.

Bugünlerde çok sıkça tartışılan “komün yaşam” belki de buralardan aranır. İnsanın insana, doğaya, diğer bütün canlılara tahakkümünün olmadığı, sömürmediği ama aynı zamanda ekolojik bir döngüde birlikte yaşadığı. Bütün güzelliği ile yıllardır her türlü saldırı, yangın, bombalama, ağaç kıymı ve son olarak sermaye işgaline karşı Kürdistan coğrafyası yüz yıllardır direniyor. Her taşın, her dağın, her ağacın, her suyun bir hikayesi, bir tanıklığı var bu topraklarda.

Bu toprakların kutsallığı ölümle değil yaşamın ta kendisiyle tanımlanıyor. Dêrsim’in dağlarına yakılan türküler, Hevsel’in, Munzur’un, Cudi’nin, Besta’nın, Dicle’nin ve Fırat’ın adı ondandır konulur yeni doğan kara gözlü çocuklara.

Bir yanıla amaçları tam olarak bu tarihe dair bir hafızasızlık yaratmak olan bu projelere karşı direnmek o yüzden çok önemli. Şu haliyle dahi neredeyse el değmedik çok az alan kalmışken, daha fazlasına hayır demek sadece Gimgim ve Kanîreş halkının değil, herkesin görevi.

Çünkü beyaz adamın “ırmağının akışına ölürüm” dediği topraklarına ne yaptığını da görüyoruz. Karadeniz’in doğasına ihanet edenler, Ege’yi yağmalayıp işgal edenler Kürdistan’a daha fazlasını yapmak istiyor. O yüzden bu ülkede “mesele asla bir ağaç meselesi değil” bu coğrafyada. Buna karşı ortak ve kolektif bir mücadele hattı örmek lazım.

Ayder'i, Uzun Gölü satın alıp her yerine kebabçı dükkanı açan Katar şeyhi bilemez o toprakların değerini, onu ancak "Halkız biz, halk... Bizim sayemizde devlettir" diyerek direnen 80 yaşındaki Havva ana bilir. Akbelen'i yağmalamak isteyen maden sahipleri o ağaçların değerini bilemez, onu ancak o ağaçlar için direnirken tutuklanmayı göze alan Esra bilir. Kürdistan'ı talan etmek isteyen Amerikan şirketi Fırat'ın suyunun değerini bilemez, onu ancak "Fırat'ın Doğusu" için bedel veren bilir...

Bugün topraklarımıza, suyumuza, dağımıza, taşımıza "kalkınma" adı altında göz koyanların amaçlarını yüz yıllardır yaşadıklarımız ve yaşattıklarından tecrübe ettik yeterince. Olacaksa onurlu olacak, olacaksa her canlının, her taşın, her kuşun hakkını gören ve kabul eden bir barış olacak... Gerisi ise her seferinde küllerinden yeniden doğan bir halkın toprağına dönmesinin hikayesi olacak! Yaralarımızı sarmak mümkün elbette: bizden aldıkları her fidanımızın yerine yeni bir ağaç dikerek...

“Hoş Geldiniz”

Beste Argat-7 Haziran 2026

Gri bir toz bulutunun altında kalan Hatay artık devasa bir “şantiye kent”ti. İş makinelerinin sesi şehrin fonuna dönüşmüştü. Devletin yetersizliği ise bu kez yurttaşın sırtına ekonomik bir yük olarak biniyordu. Depremden kurtulan insanlar şimdi de rezerv alan kararlarıyla, mahallelerinden koparılma ve borçlandırılma tehdidiyle karşı karşıyaydı

Biricik Hatay... Depremden önce bu kenti görmediğime o kadar üzgünüm ki... Daha ilk adımımı attığım anda, o yıkık dökük haliyle bile beni içine çekmişti.

Samandağ'da bir gün batımına doğru koşarken bulmuştum kendimi. Ah, ahir ömrümde kaç kez nasip olurdu ki böylesi bir gökyüzü akşamı... Sarı kıızıdan masmavi denize dökülen.

Sonra yavaş yavaş içeriye, sokak aralarına doğru yürümeye başladım. Ben bir şehir yürüyüşçüsüydim ama ortada “şehir” yoktu.

6 Şubat depremlerinin üzerinden tam bir yıl geçmişti. Moloz yığınlarının henüz kaldırılmadığı, derin bir yalnızlık ve terk edilmişlik hissinin şehre hakim olduğu bir tabloyla karşı karşıyaydım. Depremin ardından en kritik saatlerde devletin mutlak yokluğu ile koordinasyon iflasının yarattığı o ağır tablo kendini derinden hissettiriyordu. Hataylılar kışın dondurucu soğukunda seralarda ya da derme çatma çadırlarda, banyosuz ve tuvaletsiz yaşamaya mahkûm edilmişti.

Karşılaştığım herkes yıkımdan önceki Hatay'ı anlatıyor, bugün ne kadar yalnız bırakıldıklarını söylüyordu. Ben de onlarla konuşmaya, söyleşiler yapmaya başladım. Elbette en çok kadınlarla... Kadın emeğiyle hâlâ ayakta kalmaya çalışanları, bütün bu yıkıma rağmen yaşamlarını sürdürmeye çalışan kadınları dinledim. Ve içlerinden bazılarının hikâyesi beni hiç bırakmadı...

Söyleşi yaptığım bir kadın —ki kendisiyle depremin üçüncü yılında yeniden görüşecektim— **Hatay Deprem Dayanışması'nın** konteynerinde bana 93 yaşındaki yatalak ninesi için bile bir çadır ya da konteyner alamadıklarını anlatmıştı. Aylarca derme çatma bir çadırdaki yaşamak zorunda kalmışlardı.

Sağlık emekçisi Leyla ise depremin ilk gününden beri bölgede sağlık hizmeti sunmaya çalışıyordu. Depremden sonraki aylarda kadınların doğum yapabileceği bir hastanenin dahi planlanmadığını, aile sağlığı merkezlerinin büyük bölümünün yıkıldığını ve yerlerine yenilerinin yapılmadığını anlatıyordu. Koruyucu sağlık hizmetleri de neredeyse durmuştu. Temiz suya erişim, altyapı sorunları ve sağlık hizmetlerine ulaşmadaki güçlükler ise aradan geçen zamana rağmen sürüyordu. Onun anlattıkları, bölgenin nasıl yalnız bırakıldığını bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyordu.

Fakat bütün o yalnızlık ve moloz yığınlarının arasında “buradayız” diyen başka bir Hatay da vardı. Bir yıl gibi kısa bir sürede dayanışma koordinasyonları yerini kooperatiflere bırakmış, yaşamı kadınlar eliyle yeniden örülmeye başlamıştı.

Rimmen Kadın Kooperatifi'nin konteynerinde kadınlar kimi zaman dikiş makinesinin başında çanta üretiyor, kimi zaman narı pekmeze dönüştürüyordu. Bir yandan yaşadıkları büyük yıkımın izlerini sağıltmaya çalışırken, diğer yandan kimi zaman devletin yokluğuyla kimi zaman da engelleyici kurallarıyla mücadele ediyorlardı.

Dikiş makinesinin başındaki bir kadın, gönüllü yapıların kurduğu konteyner sınıfların ve eğitim alanlarının “yasal kılıfı yok” denilerek kapatılmaya çalışıldığını anlatıyordu. Şehirde ayakta kalan az sayıdaki okul binasının ise çocuklar için eğitim alanı olarak kullanılmak yerine valilik, kaymakamlık ya da adliye gibi kurumlara tahsis edildiğini söylüyordu.

Bu hikâyelerin her biri, şehri saran devasa gri toz bulutunun altında, kente kök salan kadınların sessiz ama kararlı direnişine ses oluyordu.

İki Yılın Ardından...

Üçüncü yıla gelindiğinde yine Hatay'daydım. Şehre giden yol boyunca gördüğüm dev brandaların ne anlama geldiğini kısa sürede öğrenecektim... Cumhurbaşkanı ve

şürekâsının ziyaretleri öncesinde, çamur ve küf kokusu içindeki konteyner kentleri görünmez kılmak için çekilmişlerdi! Halkın deyimiyle devlet, “brandaların arkasına bakmıyordu.” Oysa o brandaların ardında, 21 metrekarelik konteynerlerde, günlerce susuz ve elektriksiz kalan binlerce insan yaşam mücadelesi veriyordu...

Gri bir toz bulutunun altında kalan Hatay artık devasa bir “şantiye kent”ti. İş makinelerinin sesi şehrin fonuna dönüşmüştü. Devletin yetersizliği ise bu kez yurttaşın sırtına ekonomik bir yük olarak biniyordu. Depremden kurtulan insanlar şimdi de rezerv alan kararlarıyla, mahallelerinden koparılma ve borçlandırılma tehdidiyle karşı karşıyaydı.

Hatay halkı, özellikle de kadınlar, devletin brandalarla örtmeye çalıştığı bu gerçekliği dayanışmayla, üretimle ve “gitmiyoruz” iradesiyle aşmaya çalışıyordu.

İlk yıl görüştüğüm, -hani 93 yaşındaki ninesi için bir çadır bile alamayan- Naime ile yeniden buluştum. Bu kez hem yaşadığı hem de kuaförlük yaptığı konteynerdeydi. Söyleşi sırasında oğlu okul için hazırlanıyor, bir yandan annesine sesleniyordu...

Naime, orta hasarlı evini devlet desteği olmadan onarmaya çalışırken yaşadıklarını anlattı. Destek bir yana, karşısına çıkan masrafların altında ezildiğini söylüyordu. Aradan geçen üç yıla rağmen eşi ve çocuğuyla birlikte hâlâ 21 metrekarelik bir konteynerde yaşıyordu. İlk aylarda verilen cüzi kira yardımları çoktan kesilmiş, evler teslim edilmeden yük yine afetzedelerin omzuna bırakılmıştı.

Naime konuşurken aklım çocuklara kayıyordu. Çünkü onlar da bu şantiyenin içinde büyüyordu. Okula gidebilmek için moloz yığınlarının, çamurun ve gri tozun arasından geçmek zorunda kalan çocuklara... Bazı mahallelerde yollar öylesine bakımsızdı ki çocuklar dizlerine kadar çamura bata çıka yürüyordu. Devasa iş makineleri ve kamyonların arasında herkes küçücük görünüyordu; çocuklar daha da küçük.

Hatay’da bir çocuğun okula gitmesi yalnızca eğitim almak değil, her gün yeni bir engeli aşmak anlamına geliyordu. Yollarda trafik denetimi olmadığı için hız yapan iş makinelerinin altında can veren insanların, okuluna giderken çamur içinde otostop çekmek zorunda kalan genç kadınların tanıklıklarıyla sarsılmışken; okul binalarının yetersizliği nedeniyle üç ayrı okulun tek bir binayı paylaştığına, ders sürelerinin 15-30 dakikaya kadar düştüğüne, eğitimin nasıl içinin boşaltıldığına değinemiyorum bile...

Brandalar amuru, Makyaj Gerçeği orter mi?

Hatay’dan dondkten kısa süre sonra bir haber okudum. Kentte bulunduğum süre boyunca sık sık uğradığım, Asi Nehri kıyısındaki Sevgi Parkı’nın köprüsü ckmşt.

Ardından gelen sel felaketi ise bana şu soruyu sordurdu: Üç yıl geçmişken, bu ölümler gerçekten yalnızca bir doğa olayı olarak açıklanabilir miydi?

Asi Nehri yıllardır “ıslah” adı altında türlü müdahalelere uğruyor. Antakya’yı yüzyıllardır sel baskınlarından koruyan, dağlardan gelen suyu Asi Nehri’ne taşıyan antik su kemerleri ve kanal sistemleri bugün kontrolsüz inşaat süreciyle ya kapatılıyor ya da üzerlerine binalar dikilerek işlevsiz hale getiriliyor.

Cumhurbaşkanı ziyaretleri ya da COP31 (31. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı) gibi prestij zirveleri öncesinde kenti “dirençli” göstermek amacıyla, yıkık alanların ve konteyner kentlerin önüne çekilen devasa brandalar ise Hatay’daki sefaleti uluslararası kamuoyundan gizleme çabasından başka bir şey değil.

Ancak sorun yalnızca görünür olanın gizlenmesi değil; görünmeyenin de yıllardır çözümsüz bırakılması!

Devletin kente gerçek anlamda bir afet bölgesi olarak yaklaşmak yerine onu bir yatırım ve inşaat alanı olarak görmesindeki ısrarı, zaten zor koşullarda yaşamaya alışan Hataylılar için her yağmuru yeni bir yas sürecine dönüştürmeye devam ediyor.

Hatay’ın gerçekliği “branda siyasetiyle” örtülmeye çalışılsa da sel bize bir kez daha şunu hatırlattı: Brandalar amuru gizleyemiyor, makyaj gerçekliği rtemiyor. Hatay’da yalnızca binalar yıkılmadı. Sosyal devlet de enkaz altında kaldı.

Oysa Hatay felaketleriyle değil; misafirini uğurlarken bile “hoş geldiniz” deyişiyle hatırlanmalı.

Belki de bu yüzden, bütün yıkıma rağmen en çok kadınların direnişi kalıyor aklımda. Nar taneleri gibi dağılsa da yeniden bir araya gelen, yaşamı yeniden kurmaya çalışan insanlar... “Gitmiyoruz, buradayız” diyen o inatçı dayanışma...

Ve Hatay’ın dört bir yanını saran o söz, tekrar tekrar içimde yankılanıyor:

Geri geleceğiz!

Kadınlar İçin de Demokratik Cumhuriyet

Ruşen Seydaoğlu-7 Haziran 2026

Bunu sadece direniş zeminini örgütlemekten ibaret göremeyeceğimiz gibi “henüz” bütün kadınları kapsıyor ya da kısa vadede illaki bütün kadınları kapsamalı da diyemiyoruz. Ama direndikleri zeminleri demokrasi zeminlerine de çeviren pratikleri, onları siyaset biliminin bilindik aktörleri olmaktan çıkarıp sistem dışı bir zihniyet yapılanması olarak düşünmemi sağlıyor

Demokratik cumhuriyet, Özgür Kadın Hareketi açısından da Kürt özgürlük mücadelesi açısından da yeni bir iddia ve kavramsallaştırma değil. Bu konuda Öcalan’ın ilk sistemli anlatımını Sümer Rahip Devletinden Demokratik Cumhuriyete Doğru savunmasında görsek de çok daha öncesinden, demokrasiyi merkezine alan düşünce sistematığıyla taşlarının örüldüğünü söyleyebiliriz.

Tabi, halkın dahil olduğu bir yönetim anlamına gelen cumhuriyette, neden demokratik nitelemesinin öne çıkarıldığı, anlaşılmaya çalışılan ya da anlaşıldığı yerden değerlendirilen, eleştirilen bir kavramsallaştırma olarak tartışmalardaki yerini koruyor. Kavramın alameti farikası ise demosun edilgenleştirilen katılımının egemenliğine ve kendini oluşturan çeşitliliğiyle aktif yöneticiliğine, bu anlamda radikal bir katılıma çağırmasında denebilir.

Zihin açıcı ve katmanları olan bu çağrı, demosun çelişkili ve çatışmalı yapısıyla zengin bir tartışma zemini de yaratıyor. Çelişki ve çatışmalar, kimileri tarafından sadece erkek

egemen, devletli ve hiyerarşik sistemin sonucu olarak ve çözülmesi gereken bir sorun gibi ele alınabiliyor. Diğer taraftan benim de dahil olduğum başka kimileri, bu çatışma ve çelişkiyi demosun özgürlük eğiliminin korunması gereken bir niteliği olarak da görüyor. Nitekim varoluşlar sadece iktidarlar tarafından inşa edilen tek boyutluluğu değil her koşulda kendini özgürlük fikriyle yeniden inşa eden kimlikleri yani çok boyutluluğu da aynı anda kapsıyor. Haliyle demokrasi, demokrasi kültürü, çeşitliliklerin huzur içinde birlikte yaşamasını umut ederken; çelişki içinde ve çatışma halinde olan varoluşların nasıl beraber yaşayabileceği gibi dinamik bir yaratımı da kendi derdi olarak görmeli, görüyor.

Tartışmanın bu kısmı açısından, bunca katmanlı hali ve deneyimiyle kadınların özgün bir konumu olduğunu söyleyebiliriz. Her koşulda hatta bazen buna demokrasi bile demeyerek oluşturdukları demokratik birliktelikler var. Bu ilişkileri neredeyse anlık müdahalelerle tahakkümden ve hiyerarşiden arındırmaya çalışarak, bunu yaparken kendileri gibi kalmakta, özgünlüklerini ve çeşitliliklerini korumakta ısrar ederek demokrasinin kurucu özneliğini yaratan bir “oluş” halindeler.

Sınıf, etnik köken, üretim ilişkileri, inanç özellikleri gibi farklılıkların savaş konusu olduğu dünya sisteminde bunları savaş konusu görmemekte inatçı bir tür. Bahsi geçen savaş sebeplerini kimlikleri olarak kuşanarak, sermayenin tekele alınması, din, ordu, millet, aile, erkek ile yapılandırılan kadın kırımına formal ya da enformel olarak yan yana cevap veren, itiraz eden organizmalar/organizasyonlar üretebiliyorlar.

Ama içinden geçtiğimiz dünya, kavramlar aynı yerden ve birbirinin tekrarı olarak ifade edilmediğinde savaşların çıktığı zamanı ve mekânı ifade ediyor. Yetenekler, iktidarlar kurabiliyorsa değer atfediliyor. İktidar inanan, diğeri inanmayansa inanmayanın beyanları halkın dini değerlerine saldırı sayılıp hapsediliyor. Eməğinin maddi ve manevi karşılığını isteyen en iyi ihtimalle işkenceden geçmeden hakkı olanı alamıyor. Gelişim, kalkınma, kazanç parasal meseleler ve demos bunların sağlanmasında elverişli bir araç olmaktan öte görülüyor. Listeyi uzatabiliriz; ancak bu kurgunun dışında da birlikte yaşamak mümkün diyenler olarak kadınların yarattığının toplumun tamamı üzerinde etkili olabileceği “o” ihtimal üzerine daha fazla düşünmek zorundayız. Huzur içinde olmayan, çelişkilerin, çatışmaların eksik olmadığı, belki henüz bir sistemi olmayan, bildik mekanik bir sisteme de belki hiç ihtiyaç duymayacak olan, birlikte yaşama halini. Kadınların içinde, etrafında ya da yolunda olduğu “o” yaşama halini.

Bunu sadece direniş zeminini örgütlemekten ibaret göremeyeceğimiz gibi “henüz” bütün kadınları kapsıyor ya da kısa vadede illaki bütün kadınları kapsamalı da diyemiyoruz. Ama direndikleri zeminleri demokrasi zeminlerine de çeviren pratikleri, onları siyaset biliminin bilindik aktörleri olmaktan çıkarıp sistem dışı bir zihniyet yapılanması olarak düşünmemi sağlıyor. Gerçeküstü bir hal değil bu, son derece gerçek, rasyonel ve dönüştürücüler, üstelik ruhları da var ve capcanlı. Sadece mevcut dünya, inanmayı kasten zorlaştırıyor. Aynılık, teklik gibi standartların asıl, farklılığın, çeşitliliğin ve aykırılığın düzen düşmanı olduğu ajitasyonuyla mümkünler imkansızmış gibi sunuluyor.

Halbuki kadınlar da birbirleriyle pure bir anlaşma halinde değiller. Sıklıkla anlaşamıyoruz. Sadece fikirsel ayrılıklar açısından değil; mesela hepimiz aynı dili konuşmuyoruz. Türkiye’de Kürt kadınlar on yıllardır beraber yürüdükleri Kürt olmayan kadınlardan artık Kürtçeyi öğrenmelerini bekliyorlar. Ortadoğu’da benzer bir talep Arap kadınlardan geliyor. Ama kimse dünyanın bilim dili İngilizce, İngilizce bilen daha değerli gibi bir gerekçeyle talep oluşturmuyor. Herkes ekoloji ile kadın özgürlüğü arasında aynı yerden bir bağ kurmayabiliyor, hatta bağ kurmayabiliyor. Bazılarımız hukuka, bazılarımız ahlaka, bazılarımız ise sadece Allah’a inanıyor. Erkeklerle ilgili bile çeşitli fikirlerimiz var; dönüşümü savunanlar kadar beraber olmanın imkansızlığında ısrar edenler de var. Metafiziğin dozu kaçtığında ya da aşırı materyalistleştığımızda birbirimize göz bile deviriyoruz.

Ama kimse kimseyi öldürmeye, kapatmaya, yakmaya, işkence ya da tecavüz etmeye yeltenmiyor. Anlatıyor, kendi hikayesini anlatmaktan, yeni hikayelere girişmekten ve diğerlerinin hikayeleriyle buluşmaktan vazgeçmiyor. Hikayeler arttıkça geçmiş de bugün de yarın da bize anlatılandan bambaşka bir rota kazanıyor. Dogmalar yerini akışkanlığa, akışkanlık da özgürlük fikrine bıraktıkça çeşitliliklerimiz anlam kazanıyor. Sistem dışında hissetmek, düşünmek ve eylemek böylesine muazzam, bir o kadar da sıradan bir hakikati yaşayabilmemizi sağlıyor.

Sırf bunun için bile demokratik cumhuriyetten bahsedenlerin kadınlara, bu sade varoluşa ihtiyacı var. Çünkü eğer demokratik cumhuriyet birlikte yaşamının mümkün ütopyasıysa; prototipini kadınlar uzun, çok uzun yıllardır oluşturuyor.

Ve engel olamadığım bir ses, kadınların da demokratik cumhuriyete ihtiyacı olduğunu söylüyor. Çünkü yerel olmak, hücreleri canlı tutmak ve yan yana getirmek ne kadar önemliyse muhalefet olmayı aşarak ama iktidar olmaya yanaşmayarak kendi sistemini,

varoluşunun garantisi olarak zihniyetini esas haline getirmek de bir o kadar mecburiyet ve ihtiyaç olarak duruyor. Bir de Ursula'nın Shevek'inden öğrendiğimiz kadarıyla doğru yere bakmayı, çözümü doğru yerde bulmayı ve sorgulamaktan vazgeçmemeyi gerektiriyor. Ne diyordu;

“Kendi halkım dışarıya bakmayı reddettiği için başkalarının bize bakmasını sağlayabileceğimi düşündüm. Bir duvarın arkasında durmanın değil diğer toplumlar arasında bir toplum olmanın, diğer dünyalar arasında bir dünya olmanın, vermenin ve almanın daha iyi olacağını düşündüm. Ama yanıldım-kesinlikle yanıldım.”

Yanıldı çünkü bu pek hoş fikirleri için gittiği yer Urrastı. “...devletlerden ve silahlarından, zenginlerden ve yalanlarından, yoksullardan ve sefaletlerinden başka hiçbir şey yok” dediği Urras. Doğru bir yürekle hareket etmenin, temiz bir yürekle hareket etmenin yolunun olmadığı Urras. İçine kâr, zarar korkusu ve güç isteği girmeden yapabileceğiniz bir şeyin olmadığı Urras. Hanginizin diğerine “üstün” olduğunu bilmeden ya da kanıtlamadan bir başkasına günaydın denemediği Urras. Diğer insanlara kardeş gibi davranılmayan, onları kullanmaları ya da aldatmaları, onlara emretmeleri ya da itaat etmeleri gereken Urras.[1]

[1] Ursula K. LeGuin, Mülksüzler, İstanbul: Metis Yayıncılık, 11. Basım, Şubat 2012, s.294.

İnsanlığın Sırtındaki Hançer

Gülizar İpek-7 Haziran 2026

Kastik katil sistem, insanlık tarihinin derinliklerinden günümüze kadar uzanan tarihsel bir tahakküm sistemidir. Devletten önce zihniyetlerde, kurumlardan önce toplumsal ilişkilerde kök salmış; zamanla yaşamın bütün alanlarına yayılmıştır. Aileden eğitime, ekonomiden kültüre, inançtan toplumsal ilişkilere kadar her alanda kendisini yeniden üretir. Hakikati karartır, ahlaki aşındırır, toplumsallığı parçalar ve yaşamı metalaştırır

Abdullah Öcalan, toplumsal tarihe ilişkin yaptığı çözümlemelerde Buddha'nın dikkat çekici bir tespiti yer verir. Buddha'ya göre sırtında hançer bulunan bir insanın evreni, dünyayı, aileyi ya da yaşamı yorumlamasının fazla bir anlamı yoktur. Çünkü öncelikle yapılması gereken şey, sırtındaki hançeri fark etmek ve onu çıkarmaktır. Öcalan bu örneği yalnızca bireysel bir yaralanma hali olarak ele almaz. Tam tersine, insanlık tarihinin en temel sorularından birine dönüştürür: İnsanlığın sırtındaki hançer nedir?

Bu soru bugün her zamankinden daha günceldir. Çünkü yaşadığımız çağda karşımıza çıkan toplumsal sorunlar, kadın cinayetleri, kayıplar, sömürü ağları, cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri ya da derinleşen toplumsal çürüme çoğu zaman birbirinden kopuk olaylar gibi ele alınmaktadır. Oysa bunların her biri aynı toplumsal yarılmanın farklı biçimlerde ortaya çıkışıdır.

İşte tam bu noktada Öcalan'ın kastik katil sistem olarak tanımladığı yapı büyük önem kazanmaktadır. Çünkü kastik katil sistem yalnızca bir iktidar sistemi değildir. Aynı zamanda toplumu kendi öz değerlerinden uzaklaştıran, hakikati karartan, ahlaki

aşındıran ve yaşamı metalaştıran tarihsel bir sistemdir. Bu nedenle yaşadığımız sorunları tek tek olaylar üzerinden açıklamak yeterli değildir. Öncelikle o sorunları üreten toplumsal zemini görmek gerekir.

Bugün bir kadın kaybolduğunda yalnızca bir insan kaybolmuyor. Bir kadın cezaevinde yaşamını yitirdiğinde yalnızca bir yaşam son bulmuyor. Genç kadınların sömürü ağlarının hedefi haline geldiği, fuhuş çetelerinin yıllardır varlığını sürdürdüğü bir gerçeklik ortadayken, mesele yalnızca suç örgütlerinin varlığı değildir. Mesele, bu çürümeyi üreten ve süreklileştiren sistemin kendisidir.

Bu nedenle bugün sorulması gereken temel soru şudur: İnsanlığın sırtındaki hançer nedir? Çünkü hançeri tanımlamadan yarayı iyileştirmek mümkün değildir.

Kastik katil sistem, insanlık tarihinin derinliklerinden günümüze kadar uzanan tarihsel bir tahakküm sistemidir. Devletten önce zihniyetlerde, kurumlardan önce toplumsal ilişkilerde kök salmış; zamanla yaşamın bütün alanlarına yayılmıştır. Aileden eğitime, ekonomiden kültüre, inançtan toplumsal ilişkilere kadar her alanda kendisini yeniden üretir. Hakikati karartır, ahlakı aşındırır, toplumsallığı parçalar ve yaşamı metalaştırır. Bu nedenle bugün karşımıza çıkan kadın cinayetleri, kayıplar, sömürü ağları ya da toplumsal çürüme birbirinden bağımsız olgular değil, aynı sistemin farklı biçimlerde açığa çıkan sonuçlarıdır.

Bu sistemin etkisini en çıplak biçimde gördüğümüz alanlardan biri de kadınlara ilişkin dosyalardır. Kadınlara ilişkin birçok dosyada karşımıza çıkan ortak nokta yalnızca yaşanan trajediler değildir. Ortak nokta, gücün hakikatin önüne geçmeye çalışmasıdır. Çünkü kastik katil sistem yalnızca baskı üreten bir sistem değildir; aynı zamanda hakikati karartan, belirsizliği büyüten ve adalete ulaşmayı zorlaştıran bir sistemdir.

İpek Er olayında, fail Uzaman Çavuş Musa Orhan "bana bir şey olmaz, ben devletim, beni nereye şikayet edersen et" demesi, sistemin cezasızlık zırhını arkasına alan erkek egemen zihniyetin yarattığı dokunulmazlık hissidir.

Benzer şekilde Gülistan Doku dosyası da yalnızca bir kayıp dosyası değildir. Yıllarca Gülistan'ın akıbeti karanlıkta bırakıldı. Bugün gelinen noktada Dersim Valisi olarak görev yapan Tuncay Sonel'in oğlu Mustafa Türkay Sonel'in "kasten öldürme" suçlamasıyla tutuklanmış olması, eski vali hakkında ise delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme şüphesiyle işlem yürütülmesi, yıllardır sorulan soruların neden bu kadar büyüdüğünü

göstermektedir. Burada konuşulması gereken şey, hakikatin yıllarca neden görünmez hale getirildiğidir.

Rojin Kabaiş'in şüpheli ölümü de bu zincirin bir başka halkasıdır. İlk günden itibaren ortaya çıkan soru işaretleri, süreç boyunca kamuoyuna yansıyan tartışmalar ve olayın aydınlatılmasına ilişkin eksiklikler bu dosyayı bir hakikat meselesine dönüştürmüştür. Toplumun vicdanını yaralayan şey yalnızca bir genç kadının yaşamını yitirmesi değildir. Hakikatin neden sürekli sis perdesinin arkasında bırakıldığı sorusudur.

Bu tabloda son dönemde üniversitelerde kurulan fuhuş ağlarına ilişkin tartışmalar da aynı sistemin bir yansıması olarak gündeme gelmiştir. AKP Milletvekili Salim Ensarioğlu'nun yaptığı açıklamada özellikle Kürdistan'da fuhuş çetelerinin organize çalıştığını, durumu kötü olan genç kadınları ağlarına düşürdüğünü, bunların içinde polis, asker, kamuda ve üniversitede çalışan birçok kişinin olduğunu ve elinde deliller bulunduğunu belirterek ispat edeceğini söylemiştir. Oysa kadın hareketleri, kadın örgütleri ve kadın hakları savunucuları bu gerçeği yıllardır dile getirmektedir. Buna rağmen sorunun köklü biçimde üzerine gidilmemiş, çoğu zaman mesele münferit olaylara indirgenmiştir. Tüm bunlar özel savaş politikalarının da en önemli ayaklarından birini oluşturmaktadır. Çünkü özel savaşın temel amacı yalnızca toplumu denetlemek değildir; toplumu kendi hakikatinden uzaklaştırmaktır. Ahlaki ölçülerin aşıldığı, çürümenin sıradanlaştığı, insan ilişkilerinin çıkar ilişkilerine dönüştüğü ve kadın bedeninin metalaştırıldığı her yerde özel savaşın izleri bulunmaktadır.

Kastik katil sistem yalnızca baskı kurmaz; aynı zamanda çürümeyi üretir, korur ve normalleştirir. Kadın bedeninin metalaştırılması, genç kadınların sömürü ağlarının hedefi haline gelmesi ve bu ağların yıllarca varlığını sürdürebilmesi tesadüfi değildir. Bu durumun kökeni ise çok daha derindir. Kadın, toplumsal tarihte ilk sömürgeleştirilen, ilk kolonileştirilen ve ilk köleleştirilen toplumsal kesimdir. Bu nedenle kadın üzerindeki tahakküm yalnızca kadınları ilgilendiren bir mesele değildir; toplumun ahlaki, politik ve özgür yaşam değerlerine yönelmiş bir saldırdır. Kadın yaşamın taşıyıcısıdır. Toplumsal hafızanın, dayanışmanın ve ortak yaşam kültürünün en güçlü kaynaklarından biridir. Bu nedenle kadının yalnızlaştırılması, korkutulması, susturulması ya da metalaştırılması yalnızca bir bireyin hedef alınması değildir. Toplumun ahlaki ve politik dokusunun zayıflatılmasıdır.

Tarihte bu tahakkümün en ağır örneklerinden biri de Diyarbakır Cezaevi'nde yaşanmıştır. Diyarbakır Cezaevi yalnızca insanların bedenlerinin işkence gördüğü bir yer değildi. Aynı zamanda hafızanın, kimliğin, dilin ve iradenin teslim alınmak istendiği bir mekândı. Ancak bütün baskılara rağmen Sakine Cansız ve birçok kadın, bedenleri üzerinde kurulan tahakküme rağmen iradelerini teslim etmemiştir. Sakine Cansız'ın direnişi hakikatin karartılmasına karşı verilmiş bir mücadeledir. Kadınların direnişi, kastik katil sistemin görünmez hale getirmeye çalıştığı hakikati görünür kılma mücadelesidir. Bu nedenle kadın özgürlüğü mücadelesi yalnızca kadınların mücadelesi değildir; hakikatin, toplumsallığın ve özgür yaşamın mücadelesidir.

Bugün insanlığın sırtındaki hançer bütün çıplaklığıyla ortadadır. Kadın cinayetlerinde, kayıplarda, sömürü ağlarında, özel savaş politikalarında, hakikatin karartıldığı her yerde aynı hançerin izleri görülmektedir. Çünkü kastik katil sistemin en büyük korkusu, hakikatini koruyan ve örgütleyen kadındır. Bu nedenle kadınların direnişi yalnızca bir hak arayışı değildir. Kastik katil sistemin görünmez hale getirmeye çalıştığı hakikati görünür kılma mücadelesidir. Çünkü bu sistem yalnızca kadın bedenini hedef almaz; hafızayı, toplumsallığı ve hakikati de hedef alır. Kadınlar tarih boyunca karartılmak istenen hakikatin ana taşıyıcısı olmuşlardır. Bu yüzden kadınların her itirazı, her direnişi ve her örgütlenmesi sistemin görünmez kılmak istediği gerçekleri açığa çıkarma çabasıdır.

Belki de bu nedenle kastik katil sistem kadınlardan yalnızca itaat istemez. Unutmalarını da ister. Yaşananları unutmalarını, hakikati unutmalarını, kendilerini unutmalarını ister. Çünkü hafızasını koruyan bir kadın, aynı zamanda hakikati de korumaktadır. Hakikat korunduğunda ise sistemin karanlıkta kalmasını istediği birçok şey görünür hale gelmektedir. Çünkü insanlığın sırtındaki hançer yalnızca bir yaralanma hali değildir. Aynı zamanda insanlığın kendi öz değerlerinden, hakikatinden ve toplumsallığından uzaklaştırılmasıdır. Bu nedenle hançeri çıkarmak yalnızca mevcut düzene itiraz etmek değildir; kastik katil sistemin yarattığı çürümeyi aşmak, onun üzerine kurulduğu tahakküm ilişkilerini parçalamak ve ahlaki-politik toplum temelinde yeni bir yaşamı örgütlemektir.

Belki de bugün önümüzde duran en temel görev budur. Hakikatin karartılmasına karşı hakikati büyütme. Yalnızlaştırmaya karşı toplumsallığı büyütme. Korkuya karşı örgütlülüğü büyütme. Ve kadın özgürlüğünü toplumun özgürlüğünden ayrı görmeyen bir yaşamı inşa etmek. Abdullah Öcalan'ın Buddha'dan aktardığı örnekle başladığımız yere dönersek; sırtındaki hançeri görmeden onu çıkarmak mümkün değildir. Bugün insanlığın

sırtındaki hançer de bütün çıplaklığıyla ortadadır. Kadın cinayetlerinde, kayıplarda, sömürü ağlarında, özel savaş politikalarında, hakikatin karartıldığı her yerde aynı hançerin izleri görülmektedir.

Bu nedenle mesele yalnızca yarayı tarif etmek değildir. Mesele, hançeri çıkarmaktır. Peki insanlığın sırtındaki bu hançer nasıl çıkarılacaktır? Bu soruya verilecek cevap yalnızca geçmişte teşhir etmek değildir. Çünkü hançeri görmek önemlidir ama yeterli değildir. Hançeri çıkaracak olan şey, yaşamı yeniden örgütleme iradesidir.

Hançeri çıkarmanın ilk adımı yeniden toplumsallaşmaktır. Komünleşme tam da bu noktada bir örgütlenme biçiminden daha fazlasını ifade eder. Komün, insanların yalnızca bir araya geldiği bir yapı değil; birbirinin acısına, sevincine, yaşamına ve geleceğine ortak olduğu, dayanışmayı ve ortak iradeyi büyüttüğü bir toplumsallık biçimidir. Komünleşme; mahallelerde, üniversitelerde, köylerde, kentlerde insanların kendi sorunlarını birlikte çözdüğü, kadınların özgürleşme mücadelesini kolektifleştirdiği, gençlerin sömürü ağlarına karşı ortak direnç ördüğü, doğanın ve yaşamın savunulduğu somut pratiklerdir. İnsanlar komünleşme ile yalnızlıktan kurtulur, savunmasızlıktan çıkar ve güçlü bir toplumsal doku oluşturur. Sistem insanları yalnızlaştırarak güçlenirken, komünleşme toplumu yeniden örerek o gücü zayıflatır.

Yaranın kapanması ise ancak hakikatle yüzleşmekle mümkündür. Geçmişte yaşanan acıları unutarak değil, onları tanıyarak; inkâr ederek değil, hesaplaşarak; birbirimize yabancılaşarak değil, ortak yaşamı büyüterek bu yaraları iyileştirebiliriz. Bu nedenle insanlığın sırtındaki hançeri çıkaracak olan şey yeni bir iktidar değil, yeni bir yaşamdır. Kadın özgürlüğünü, demokratik siyaseti, ekolojik duyarlılığı ve komünal yaşamı esas alan ahlaki-politik toplum inşasıdır. Hançeri çıkaracak olan da yarayı iyileştirecek olan da budur.

Bugün sırtımızdaki hançeri çıkarmak için verdiğimiz mücadele, yalnızca bir kadın mücadelesi değil; insanlığın özgürleşme mücadelesidir. Karartılan her hakikati aydınlatmak, koparılan her bağı yeniden örmek ve korkuyla kuşatılan her yaşamı umutla buluşturmak zorundayız. Çünkü hançeri fark eden ve onu çıkarmaya cesaret edenler, sadece kendi yaralarını iyileştirmekle kalmaz; tüm insanlığa yeni bir nefes alma imkânı sunar.

Abdullah Öcalan'ın Buddha'dan aktardığı o kadim uyarıyla bitirelim: Sırtındaki hançeri görmeden evreni doğru yorumlamak mümkün değildir. O hançeri görüyoruz. Şimdi sıra onu çıkarmakta ve özgür bir yaşamı birlikte kurmaktadır.